

Між учителем та учнем встановлюються суб'єкт-суб'єктні відносини, тобто реалізовується принцип педагогіки співробітництва. Вчитель має вивести особистість кожного учня у режим розвитку, спонукати школярів до пізнання, самовдосконалення. Вчитель "іде" до класу не з готовою відповіддю, а з питанням. Педагог веде до відомих йому цілей навчання, підтримує ініціативу дитини на потрібному напрямі. Учень в свою чергу є суб'єктом пізнання. За ним закріплюється роль «пізнає світ».

Таким чином, особистісно орієнтоване навчання дозволить:

- ✓ підвищити мотивованість учнів;
- ✓ підвищити їхню пізнавальну активність;
- ✓ побудувати навчальний процес з урахуванням особистісного компонента, тобто врахувати особистісні особливості кожного учня, а також орієнтуватися на розвиток їхніх пізнавальних здібностей та активізацію творчої, пізнавальної діяльності;
- ✓ створити умови для самостійного керування ходом навчання;
- ✓ диференціювати та індивідуалізувати навчальний процес;
- ✓ створити умови для систематичного контролю (рефлексії) засвоєння знань учнями;
- ✓ вносити своєчасні коригувальні дії викладача у процесі навчального процесу;
- ✓ відстежити динаміку розвитку учнів;
- ✓ врахувати рівень навченості кожного учня.

Виходячи з вище сказаного, можу сказати, що технологія Д. Б. Ельконіна та В. В. Давидова спирається на пізнавальну мотивацію діяльності, тому вона дає найкращі результати у початковому ступені навчання.

Список використаної літератури

1. Давидов В. Теорія розвиваючого навчання / В. Давидов. – М. : ІНТОР, 1996. – 544 с.
2. Дичківська І. Педагогічні технології: навч. пос. / І. Дичківська. – К. : Академ-видав, 2004. – 352 с.
3. Дяченко М. Психологічні проблеми готовності студентів до педагогічної діяльності / М. Дяченко, Л. Кандибович. – Мінськ, 1996. – 175 с.
4. Киричук О. Розвивальне навчання – шлях до науково-гуманістичної системи освіти / О. Киричук // Початкова школа. – 2002. – № 5. – С. 13–16.
5. Пехота О. Підготовка майбутнього вчителя до впровадження педагогічних технологій: навч. пос. / О. Пехота, А. Старева. – К., 2003. – 240 с.
6. Сисоєва С. Технологізація освітньої діяльності в умовах неперервної професійної освіти / С. Сисоєва // Неперервна професійна освіта / [за ред. І. Зязюна]. – К. : АПН України, Інститут педагогіки і психології професійної освіти, 2000. – 273 с.

Лосовська Н.А.,

директор комунальної установи
«Інклюзивно-ресурсний центр»
Білогірської селищної ради

Підтримка батьків, що виховують дитину з ООП, як одна з умов здійснення успішної інклюзії

У статті розкривається зміст підтримки батьків, що виховують дитину з ООП в умовах освітніх установ. Проаналізовано особливості сім'ї-родини як моделі соціального партнерства сучасного інклюзивного закладу освіти. Представлені основні форми роботи педагогів, батьків, фахівців ІРЦ по забезпеченню даного напрямку діяльності. Ключові слова: інклюзія, взаємодія педагогів з батьками, фахівцями ІРЦ, комплексний підхід, консультативні пункти.

Стається диво, коли ми даєм квітки
у собі та квітках в інших стати частиною букета

Інклюзивна освіта сьогодні є одним із пріоритетів державної освітньої політики України.

Перехід до неї зумовлений міжнародним законодавством, а саме: Загальною Декларацією прав людини (ООН, 1948), Конвенцією про боротьбу з дискримінацією (ЮНЕСКО, 1960), Конвенцією про право дитини (ООН, 1989), Всесвітньою декларацією «Освіта для всіх» (1990), Стандартними правилами забезпечення рівних можливостей для осіб з інвалідністю (1990), Саламанською декларацією і рамками дій (1994), Декарськими рамками дій «Освіта для всіх»: виконання наших загальних зобов'язань (2000), що визначають право осіб з особливими освітніми потребами на освіту шляхом забезпечення участі в навчанні, культурних заходах та участь в житті громади. Тобто зобов'язують державу забезпечувати інклюзивну освіту на всіх рівнях, без дискримінації й на підставі рівних можливостей.

Упродовж останніх років питання впровадження та розвитку інклюзивної освіти в Україні набуло неабиякої активності. Завдяки чому удосконалюється законодавство, що забезпечує впровадження інклюзивної освіти, збільшується мережа освітніх установ, які упроваджують інклюзивну освіту та, відповідно зростає кількість дітей з особливими освітніми потребами.

У Законі України «Про освіту» визначені основні засади державної політики педагогів у сфері освіти та принципи освітньої діяльності, які передбачають: людиноцентризм, забезпечення рівного доступу до освіти без дискримінації за будь-якою ознакою (у т.ч. інвалідністю); розвиток інклюзивного освітнього середовища (у т.ч. у закладах освіти найбільше доступних та наближених до місця проживання осіб з ООП), індивідуалізацію (здійснення особистісно орієнтованого підходу), забезпечення універсального дизайну та розумового пристосування; свободу у виборі видів, форм і темпу здобуття тощо.

А це означає, що базові цінності на яких ґрунтується інклюзивна освіта сьогодні є: кожна дитина-особистість і має унікальні здібності, особливості та інтереси.

Для успішної реалізації інклюзивного навчання в освітніх установах необхідна ефективна співпраця педагогів, фахівців (консультантів) інклюзивно-ресурсного центру та батьків дітей з особливими освітніми потребами.

Адже на доцільності запровадження комплексного підходу вказували вітчизняні педагоги і психологи. Зокрема, зміст комплексного підходу розкрив Ю. К. Банський. На основі багаторічного вітчизняного та світового досвіду розробок психологічних характеристик дитини, розроблені індивідуальні освітні програми різних спеціалістів з дитиною. Так, В.І. Кузьменко зазначає, що для підвищення якості роботи з дітьми доцільно запроваджувати індивідуальні освітні програми. У наукових працях Н. А. Бастун, А.А. Калупаєвої пропонується впроваджувати командний підхід у ранньому втручанні. Отже, пропонується здійснювати комплексну фахову підготовку не лише дітям, а й родині в цілому, що в свою чергу підвищить рівень батьківської компетенції «вони навчаються адекватно реагувати на основні потреби своєї дитини, напрацьовувати в кожному конкретному випадку ефективні способи догляду, виховання та піклування про її здоров'я» (1, с.7).

З огляду на це одним з основних принципів діяльності освітніх установ є партнерська взаємодія з батьками, педагогами та органами виконавчої влади. Саме в реалізації даного завдання допомагає впровадження інклюзивного навчання, де застосовується командний підхід до реалізації освітнього процесу. Даний підхід передбачає активне залучення батьків дитини з особливими освітніми потребами до освітнього процесу, розуміння індивідуальних особливостей розвитку та потреб дитини, а також підтримка у визначенні мети індивідуальної освітньої траєкторії для своєї дитини. Завдання такої взаємодії спрямовані на формування у батьків основних психолого-педагогічних знань та практичних навичок щодо підготовки дітей до входження в соціум, кращого розуміння освітніх потреб власної дитини, отримання консультативно-психологічної допомоги у формуванні позитивної мотивації розвитку і

навчання особи та додаткової інформації про індивідуальні особливості розвитку особи, що сприяє ефективності досягнення освітніх цілей.

Значну увагу з своїй роботі з батьками приділяється методичній допомозі в частині організації надання окремих психолого-педагогічних, корекційно-розвиткових послуг, які вони можуть додатково організовувати для своїх дітей в освітніх установах.

Щоб вищезазначені завдання успішно та результативно реалізувати, на базі освітніх установ організовуємо консультативні пункти для батьків «Відверта розмова». Метою яких є цілеспрямована підготовка батьків до активної участі у процесі інклюзивного навчання, в наданні допомоги щодо адекватної оцінки можливостей дитини, корекції психологічного стану батьків та внутрішньо-сімейних відносин. Розвиваємо у батьків активну громадську позицію, проводимо навчання за спеціальними корекційними і методичними прийомами, необхідними для проведення занять з дитиною в домашніх умовах.

При цьому ми використовуємо різноманітні форми роботи - це індивідуальне консультування, лекція-бесіда, просвіта для батьків у галузі корекційно-розвиткової діяльності, відвідування батьками корекційно-розвиткових занять та участь у проведенні комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку особи, організовуємо свята та розваги за участю батьків та дітей з особливими освітніми потребами. Оформляємо інформаційні стенди з оновленими рекомендаціями та інформацію, створюємо скриньку запитань від батьків. При цьому ми дотримуємося конфіденційності, а також і основних принципів: не надавати батькам інформацію, що не стосується їхніх дітей, захищати інформацію отриману від дітей та батьків, спільно вирішувати, хто і коли і як може інформувати інших людей про їхню дитину, якщо це необхідно.

Основне у своїй роботі ми вчимося встановлювати контакт з батьками, шукаємо шляхи подачі інформації та розробляємо методичні рекомендації для батьків.

Ознайомлюємо за потреби з нормативно-правовими документами у галузі інклюзивного навчання.

Проаналізувавши роботу з батьками, ми побачили, що здебільшого звертаються до нас батьки з проблемами створення психологічного комфорту для членів сім'ї, з мовленнєвими порушеннями у дітей, проблемами інтелектуального розвитку дітей, формування системи позитивних ставлень всіх членів сім'ї до дитини з особливими освітніми потребами.

Отже, як показує практика, батьки дітей з особливими освітніми потребами потребують допомоги практичного психолога, вчителя-логопеда, вчителя-дефектолога, а це означає, що супровід дітей з особливими освітніми потребами необхідно будувати на основі взаємодії вчителя, практичного психолога, вчителя-логопеда, вчителя-дефектолога і батьків дітей з особливими освітніми потребами для покращення результату. І дуже важливо, щоб батьки були активними учасниками команди психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами, яка створюється в освітніх установах, де організоване інклюзивне навчання. Адже на даних засіданнях батьки отримують багато відомостей про індивідуальні особливості дитини з ООП, про рівень виконання Індивідуальної програми розвитку дитини та за потреби Індивідуального навчального плану, про результати надання психолого-педагогічних послуг, про формування різних трудових навичок. Все це дає можливість педагогу краще зрозуміти дитину, врахувати її бажання, інтереси, потреби, а головне ставлення до неї як до суб'єкта з власними потребами розвитку. Але для цього необхідно створити довірливі стосунки, як форму спілкування.

Отже, для того, щоб дитина з особливими освітніми потребами досягла певних результатів у навчанні, необхідна координація зусиль педагогів, батьків, фахівців інклюзивно-ресурсного центру. Виховання та розвиток кожної дитини відбувається за певних умов і під впливом інших осіб. Кожному, хто виховує дітей з особливими освітніми потребами, завжди треба пам'ятати слова великого вченого І. Павлова: « .. Ніщо не залишається непорушним, а все завжди може змінюватися на краще. Аби тільки були створені відповідні умови.»

Список використаних джерел та літератури

1. Бастун Н. А. Служби раннього втручання в Україні: шлях до інтеграції. – К.: ІКЦ «Леста», 2005. – 184 с.
2. Веракса А.Н., Гуторова М.Ф. Практический психолог в детском саду. Пособие для психологов и педагогов/ А. Н. Веракса, М.Ф. Гуторова.-М.: Мозаика-Синтез,2010.-2010с.
3. Гаврилюк О.В. Особливі діти в закладі та соціальному середовищі: навчальний посібник/О.В. Гаврилюк.- К. Подільський: Аксіома, 2009 -308 с.
4. Компанець Н.М., Луценко І.В. Моделювання індивідуального розвитку дитини з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання ДНЗ: навчально-методичний посібник/ Н. М. Компанець, І.В. Луценко- К.: 2017. – С.- 66.
5. Скрипник О.В., Долинська Л.В. Загальна психологія: Підручник /О.В. Скрипник, Л.В. Долинська, З.В. Ограднійчук та інші.-К.: Либідь,2005.-464с.
6. Сухарева Л.С. Піклуємось разом з батьками. Робота з батьками дошкільників/ Л.С. Сухарева.- Харків: Основа, 2008.-128с.

Манзенюк С.А.,
практичний психолог
Інклюзивно-ресурсного центру
Красилівської міської ради
Хмельницької області

Використання елементів казкотерапії як ефективного методу у формуванні особистісної сфери дітей з затримкою психічного розвитку молодшого шкільного віку

Молодший шкільний вік є дуже важливим періодом з точки зору особистісної сфери дитини. Використання елементів казкотерапії є актуальним в наш час. Її вплив чималий і дозволяє ненав'язливо, у ігровій формі вплинути на особистісний розвиток дитини з затримкою психічного розвитку молодшого шкільного віку. Казки допомагають дитині всебічно розвиватись.

Ключові слова: молодший шкільний вік, затримка психічного розвитку, казкотерапія, корекційно-розвиткова робота.

Одним з найважливіших чинників поступального розвитку суспільства є гуманне, милосердне та дбайливе ставлення до осіб з особливими потребами [6, с.4].

До категорії дітей молодшого шкільного віку відносять дітей віком від 6 до 10-11 років. Хоча провідною діяльністю вже виступає навчальна, проте вони ще багато часу відводять для гри. Дитина в цей період розуміє, що вона є частиною суспільства, і всі її дії можуть схвалюватися або не схвалюватися суспільством. Тобто, у дитини формується певний Я-образ, змінюється система життєвих стосунків. У даному віковому проміжку такі діти намагаються пристосовуватися до нових соціальних умов, проявляють свої індивідуальні можливості, вчать засвоювати людський досвід.

У цьому віці діти потрапляють у нові колективи, в яких виникають свої протиріччя, відповідно, вони навчаються вирішувати конфліктні ситуації, йти на компроміси, проявляти емпатію.

Арт-терапія дозволяє використовувати на заняттях елементи рольових ігор, психодрами, психогімнастики, ігор-драматизацій, елементів дихальної гімнастики, сенсомоторної корекції та освітньої кінезіології, танцювально-терапевтичних методик, арт-терапії, музикотерапії. Для дітей молодшого шкільного віку казка є невід'ємним елементом формування соціально прийнятної поведінки, особистісної сфери загалом. Діти краще розуміють проблему через відображення у казці, ніж погодинні розмови дорослих, як потрібно себе вести, а як не потрібно, який вчинок був поганим і чому. Казка пояснює все легко та доступно. Зміст казок завжди емоційно забарвлений, тобто дитина